

INFO - LIST

br. 2/2025.

PREDSTAVNIKA BUGARSKE NACIONALNE MANJINE GRADA ZAGREBA

Na osnovi članka 74. stavka 2. Zakona o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina ("Narodne novine", broj 25/19, dalje: Zakon), a u svezi članka 76. stavka 1. i članka 77. stavka 1. Zakona, nakon provedenih izbora za predstavnika bugarske nacionalne manjine u Gradu Zagrebu 7. svibnja 2023., Izborna povjerenstvo Grada Zagreba na sjednici održanoj 8. svibnja 2023. utvrdilo je i objavljuje: Na osnovi članka 54. stavka 2, Zakona o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

- za predstavnika bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba izabran je PERO DIANKOV
- za zamjenika predstavnika izabran je VELJKO TOŠEV

Pero Diankov

RIJEČ PREDSTAVNIKA

Poštovani sugrađani pripadnici bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba, poštovani Bugari koji boravite u Gradu Zagrebu, poštovani sugrađani bugarskog porijekla koji niste pripadnici nacionalne manjine Grada Zagreba, poštovani čitatelji

u ovom broju INFO-LIST-a želja mi je informirati vas, a neke podsjetiti na događanja vezana uz bugarsku nacionalnu manjinu Grada Zagreba u razdoblju između prethodnog i ovog izdanja INFO-LIST-a uz dodatak o nekim drugim zanimljivostima, kojima vas želim zainteresirati da pročitate ovo izdanje u cijelosti.

U nastavku slijedi:

- Obnovljena Gornjogradska gimnazija
- Održana promocija prvog bugarsko-hrvatskog rječnika
- „Baba Marta“ u Dugavama
- „3. mart“ Dan bugarske državnosti u Sheraton hotelu u Zagrebu
- Obitelj Pejačević i Bugarska
- Uoči Uskrsa u Narodnom sveučilištu Dubrava
- Glagoljica – pismo kojim su pisali samo Bugari i Hrvati
- Zanimljivost iz Bugarske–plani na Vitoša iznad Sofije, kao Sljeme iznad Zagreba

Za sve one koji bi htjeli vidjeti više slika o pojedinim događanjima koje

ovom prilikom opisujemo, predlažem da posjetite Facebook stranicu: Predstavnik bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba (https://www.facebook.com/profile.php?id=61551697480837&locale=hr_HR)

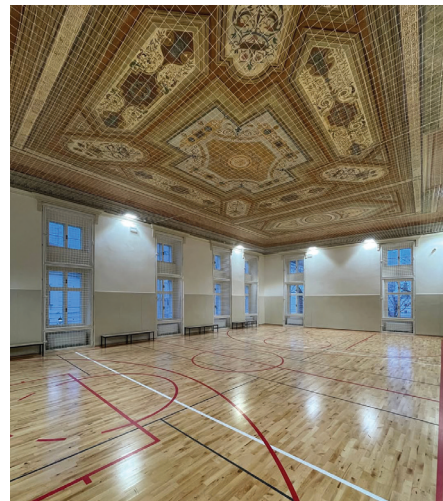
Svrha INFO-LISTA koji uređujem jest, osim što vas informiram o svojim aktivnostima kao vaš predstavnik u Gradu Zagrebu, objavljevati informacije i članke o odnosima između bugarskog i hrvatskog naroda, o povijesnim događajima te o prirodnim i kulturnim znamenitostima u Hrvatskoj i Bugarskoj, u Zagrebu i Sofiji. Ugodno čitanje!

Vaš,

Pero Diankov

Na slici: Vitoša

VIJESTI

OBNOVLJENA GORNJOGRADSKA GIMNAZIJA

Dana 7. veljače Gornjogradska gimnazija vratila se u svoju zgradu na Gornjem gradu. Završena je cjelovita obnova jedne od najstarijih hrvatskih gimnazija koja datira iz početka 17. stoljeća. Zgrada gimnazije pretrpjela je teška oštećenja u potresima koji su 2020. godine pogodili Zagreb te je cjelovita obnova bila više nego nužna. Otvorenju su prisustvovali gradonačelnik Tomislav Tomašević

sa suradnicima, predstavnik Ministarstva znanosti i obrazovanja Miroslav Karin, nastavnici i učenici.

Ceremoniju je izvođenjem himne otvorila prošlogodišnja maturantica gimnazije Ema Jinek uz klavirsku pratnju Victorije Vinter. Učenici gimnazije utjelovili su važne povijesne ličnosti koje su se školovale u zgradi današnje Gornjogradske gimnazije. Nakon pozdravnog govora ravnateljice Anite Perišić i gradonačelnika Tomislava Tomaševića, gosti, nastavnici i učenici obišli su novoobnovljene škole.

Podsjećamo naše čitatelje da je Gornjogradska gimnazija povezana i s poviješću bugarskog obrazovanja - još od 1863. godine, zahvaljujući financijskoj potpori biskupa Strosmayera, ovdje su se školovali bu-

garski đaci. Mnogi od njih su nastavili svoje fakultetsko obrazovanje u Zagrebu, a po povratku u Bugarsku kao profesori, kulturni djelatnici, političari i znanstvenici snažno su doprinijeli jačanju bugarske države i njezin razvoj nakon oslobođenja od turskog ropstva 1878. godine. Nakon potresa u Zagrebu, u ožujku 2020. g., Vlada Republike Bugarske je pomogla obnovu gimnazije novčanom donacijom od 50.000 eura.

VIJESTI

PROMOCIJA PRVOG BUGARSKO-HRVATSKOG RJEČNIKA

U Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu 20. veljače održana je promocija prvog bugarsko-hrvatskog rječnika. On sadržava 30 800 leksikografski obrađenih bugarskih leksema s detaljnim gramatičkim opisima, primjerima uporabe i izgovora, a na kraju rječnika nalazi se i kratka gramatika bugarskog jezika. Autor vrijednog izdanja je prof. dr. Milan Nosić, hrvatski jezikoslovac, onomastičar, sociolingvist, ortoepičar, arealni lingvist i bohemist.

O rječniku govorili su Raško Ivanov, predsjednik Nacionalne zajednice

RADIONICA TRADICIONALNE BUGARSKE MARTENICE

Dana 1. ožujka učenici, njihovi roditelji i učiteljice Maja Đurđinovski, Ralica Taton te ravnateljica Bugarske nedjeljne škole „Ivan Vazov” gđa Igljika Kasabova, izradili su tradicionalne bugarske martenice. Radionicu je organiziralo Hrvatsko-bugarsko društvo, a konce i druge materijale, kao i namirnice za pripremu raznih bugarskih slastica i specijaliteta, osigurani su uz pomoć Predstavnik

bugarske nacionalne manjine u Gradu Zagreba Pere Diankova, čiji program rada uključuje prezentaciju i očuvanje bugarskih običaja i tradicije. U radionici izrade martenica sudjelovala je i veleposlanica Republike Bugarske u Hrvatskoj Iva Kruleva, a ekipa HTV-ove emisije „Prizma” snimila je opširnu reportažu koju možete vidjeti na internetskoj adresi: <https://vijesti.hrt.hr/manjine/martenice-12048165>

Prilog o događaju emitirala je i televizija OTV.

Bugara u Hrvatskoj; Božidar Petrač, glavni urednik izdavačke kuće Alfa, koja je objavila rječnik; akad. Stjepan Damjanović; prof. dr. Ivo Pranjković, izvršni urednik rječnika, doc. dr. sc. Marijana Bijelić, lektorica na Odsjeku za bugarski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te autor prof. dr. Milan Nosić.

VIJESTI

BUGARSKI NACIONALNI PRAZNIK

VIJESTI

POSJET NAŠICAMA

U sklopu programa „Povijest koja nas povezuje. Obitelj Pejačević i Bugarska“, Hrvatsko-bugarskog društva u Zagrebu, učenici Bugarske nedjeljne škole „Ivan Vazov“, njihove nastavnice i roditelji posjetili su 22. ožujka grad Našice. Učenicima škole na putovanju su se pridružili

bugarska veleposlanica Iva Kruleva, djelatnici veleposlanstva, predsjednik Nacionalne zajednice Bugara u Hrvatskoj Raško Ivanov, Predstavnik bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba Pero Diankov, potomci bugarskih vrtlara, pripadnici bugarske zajednice u Hrvatskoj i Hrvati, prijatelji Bugarske.

Bugarsku delegaciju dočekala je i pozdravila zamjenica ravnateljice Zavičajnog muzeja, koji se nalazi u Dvorcu Pejačević, i voditeljica Arheološko-etnografskog odjela Jasna Jurković. U ime gradonačelnika grada Našica, goste je pozdravila Ines Resler, direktorica Turističke zajednice Grada Našica.

Ali obitelj Pejačević nije jedina veza između grada Našica i Bugarske. U Našicama se nalazi i grob franjevca i povjesničara Euzebija Fermendžina, rođenog u obitelji bugarskih doseljenika u Vingi. Objavljivanjem svoje knjige „Akta Bulgariae ecclesiastica“ (1887.) obnovio je po-

Koncertom i domjenkom u zagrebačkom hotelu Sheraton, 5. ožujka je bugarsko veleposlanstvo proslavilo bugarski nacionalni praznik 3. ožujka. Manifestacija je otvorena izvedbom državnih himni Republike Bugarske i Republike Hrvatske u izvedbi bugarsko-ukrajinske obitelji pijanista Dimča Veličkova i Mariane Koval, koji žive u Zagrebu. Nazočne je pozdravila veleposlanica Nj. E. Iva Kruleva koja je u svom govoru istaknula povijesni značaj bugarsko-hrvatskih odnosa te se osvrnula na njihov suvremeni razvoj.

vijesno pamćenje o državi i kulturi Bugara kao neodvojivom dijelu europske kulture.

Nakon razgledavanja dvorca i stalnog postava Zavičajnog muzeja bugarska delegacija posjetila je grob Euzebija Fermendžina, kao i grob skladateljice Dore Pejačević, gdje su položili cvijeće i zapalili svijeće.

VIJESTI IZ VELEPOSLANSTVA REPUBLIKE BUGARSKE

NOVA ADRESA I BROJEVI TELEFONA:

Dvorničićeve ulica br. 15,
10 000 Zagreb, Hrvatska
Telefon: +385 1 2755-095;
+385 1 2755-093

Radno vrijeme: ponedjeljak-petak:
08.00 - 16.30 sati

E-mail: Embassy.Zagreb@mfa.bg
Konzularna služba:

Radno vrijeme: ponedjeljak-petak:
10.00 – 12.00

Izvanredni i opunomoćeni
veleposlanik: Nj. E. gđa Iva Kruleva
Članovi misije:

Stojan Stankulov, savjetnik i
zamjenik veleposlanice
Brigadir Ivan Studenkov, vojni
izaslanik

Violin Markov, prvi tajnik i konzul
Ured za gospodarstvo i trgovinu

Događaju su nazočili zastupnici u Hrvatskom saboru i predstavnici državne uprave Republike Hrvatske, predstavnici diplomatskog zbora, akademskih i kulturnih krugova, predavači i studenti s Odsjeka za bugarski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, počasni konzul Republike Bugarske u Splitu Zdravko Plazonić, predstavnici Bugarsko-hrvatskog poslovnog kluba te pripadnici bugarske zajednice u Hrvatskoj. Dana 3. ožujka 1878. godine potpisan je Sanstefanski (preliminarni) mirovni ugovor. Njime konačno završava osmanska vladavina u Bu-

garskoj. Teritorij oslobođene zemlje određen je prema velikom opsegu Bugarske egzarhije i etničkom sastavu stanovništva. Mir je potpisan u San Stefanu (danas Yeşilköy), naselju zapadno od Istambula u Turskoj. Sanstefanski sporazum bio je preliminarni mirovni sporazum između Ruskog Carstva i Osmanskog Car-

stva, kojim je okončan Rusko-turski rat (1877. – 1878.) i riješio uspostavu Treće bugarske države nakon gotovo pet stoljeća osmanske vladavine u Bugarskoj.

Danas mnogi Bugari koji žive diljem svijeta dostojanstveno predstavljaju svoj narod u zemlji u kojoj žive. Oni su „diplomati bez diplomatske putovnice“ i prirodni most prijateljstva između te zemlje i Bugarske. U današnjem globaliziranom svijetu bugarski nacionalni interes je održavanje i jačanje duhovne veze s bugarskim zajednicama u svijetu, koje su i neka vrsta demografske pričuve bugarske nacije.

VIJESTI

TRADICIJA KOJA NAS SPAJA

Uoči velikog kršćanskog blagdana Uskrsa, Narodno sveučilište Dubrava u Zagrebu organiziralo je 12. travnja uskršnju radionicu u sklopu programa „Tradicija koja nas spaja“. Predstavnici bugarske, češke, mađarske i ukrajinske nacionalne manjine predstavili su svoje uskršne tradicije te pokazali raznolikost tehnika i načina ukrašavanja uskršnih jaja. Osim toga, bugarski sudionici, u skladu s programom Predstavni-

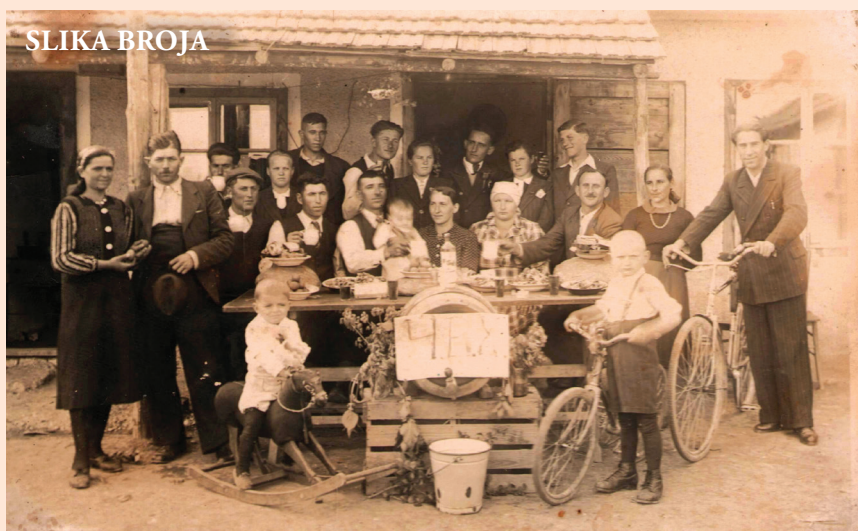

ka bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba Pere Diankova za očuvanje i prezentaciju bugarskih tradicija, upoznali su posjetitelje s poviješću i značajem bugarskog proljetnog običaja „lazaruvane“ – u subotu, dan prije Cvjetnice u Bugarskoj se slavi blagdan Lazarovo. Učenici Bugarske nedjeljne škole „Ivan Vazov“ i njihove učiteljice Maja Đurđinovski i Ralica Taton, kao i ravnateljica Igljika Kasabova, članovi Hrvatsko-bugarskog društva i pripadnice bugarske zajednice u Zagrebu izradile su posebne vjen-

čiće od cvijeća i bršljana koje, prema tradiciji, mlade neudane djevojke (zване lazarke) stavljaju na glavu i pjevaju prikladne pjesme. Sudionici i gosti radionice imali su priliku i zasladiti se kozunakom i drugim bugarskim slasticama koje su pripremile pripadnice zajednice. Prisutnima se obratila i pozdravila veleposlanica Bugarske u Hrvatskoj, Iva Kruleva. Prilog o događaju emitirala je televizija Z1. i možete ga pogledati na internetskoj adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=0zkpv4xl4qc&t=9s>

SLIKA BROJA

Na slici: Petko i Ladislava Diankov uz djecu Nikola (na konjiću) i Conjo (u očevom naručju) u društvu sa rodbinom iz Bugarske, susjedima – bugarskim vrtljarima, radnicima koji su pomagali u obrađivanju vrta i studentima iz Bugarske sa zagrebačkih fakulteta koji su se pridružili ovom obilježavanju Uskrsa

**PROSLAVA USKRSA U OBITELJI
BUGARSKOG VRTLARA PETKA
DIANKOVA – ZAGREB 1943.
GODINE**

BUGARSKI DRŽAVNI PRAZNICI

DVA BUGARSKA PISMA - GLAGOLJICA I ĆIRILICA

Dragi čitatelji, u nastavku pročitajte o dvama pismima – glagoljici, kojom su nekad Bugari pisali, i ćirilici, kojom pišu i danas. Zanimljivo je da su samo naša dva naroda - hrvatski i bugarski - ikada pisala glagoljicom. Za Bugare je najljepši državni praznik 24. svibnja – Dan svete braće Ćirila i Metoda, bugarskog pisma, prosvjete i kulture te slavenske književnosti. Prva svjetovna proslava Dana Ćirila i Metoda u bugarskim zemljama održana je tijekom bugarskog Preporoda, a organizirana je 11. svibnja 1851. u Plovdivu od Najdena Gerova – istaknutog prosvjetitelja, osnivača i ravnatelja škole „Svete braće Ćirila i Metoda“ u Koprivštici (1846.) te istoimene škole u Plovdivu 1850. godine.

Do 1916. godine Dan Svete braće Ćirila i Metoda slavio se 11. svibnja, a nakon usvajanja gregorijanskog kalendara premješten je na 24. svibnja. Tako je sada 11. svibnja crkveni blagdan Svete braće Ćirila i Metoda, a 24. svibnja je svjetovni i službeni državni praznik koji poštuje svaka vlast, svaka vlada. Ovaj praznik je iznad politike, iznad borbi i ratova. Povodom 24. svibnja – Dana Svete braće Ćirila i Metoda, bugarskog pisma, prosvjete i kulture te slavenske književnosti, prisjetimo se početka bugarske pismenosti...

Sredinom 9. stoljeća bugarski knez Boris I. preuzeo je zadatak uključiti Bugarsku u kršćanstvo, koje se već učvrstilo u Europi, te je 864. g. naredio pokršćavanje stanovništva. Kako bi crkvene službe postale razumljive vjernicima, pojavila se potreba ne samo za propovijedanjem na pristupačnom jeziku, već i za prevode-
njem kršćanskih knjiga s grčkog.

Već 855. godine Konstantin-Ćiril Filozof započeo je stvaranje slavenskog pisma, kasnije nazvanog “glagoljica”. Prema povjesničarima, dovršeno je 863. godine. Prvi slavenski prijevodi liturgijskih i biblijskih knjiga napisani su glagoljicom kojom su braća Ćiril i Metod sa svojim učenicima širili kršćanstvo u Velikoj Moravskoj i Panoniji u 9. stoljeću. Nakon smrti Konstantina-Ćirila Filozofa 869. godine, njegov brat Metod nastavio je širiti “slavenska slova”,

UPOZNAJMO BUGARSKU

U ZAGRLJAJU PLANINE VITOŠA

Mnogi gradovi diljem svijeta nalaze se u zagrljaju planine koja se uzdiže pored njih. Zagreb je takav grad, a takav je grad i Sofija. Iz svake ulice i svakog parka u Sofiji, pogotovo u južnom dijelu grada, vidljiva je prekrasna silueta planine Vitoša. Njezine karakteristične obrise, zelene u proljeće i ljeto, šarene poput ručno tkanog seoskog tepiha u jesen, bijele i veličanstvene zimi, nepromjenjiv su očaravajući prizor. A noću, sa svojim kupolastim oblikom, Vitoša izgleda kao usnuli div pored bugarske prijestolnice. Na njegovom „tijelu“ trepću mala svjetla s prozora kuća i vila u četvrtima (nekad ljupka sela) Bistrica, Dragalevci, Simeonovo, Bojana, Knjaževo, pokazujući da ipak veliki grad nikad ne spava.

Na području Vitoše nalazi se Park prirode, koji je osnovan vladinom odlukom već 1934. godine – samo godinu dana nakon potpisivanja Londonskog protokola, kojim su formulirani kriteriji za stvaranje nacionalnih parkova. Park prirode „Vitoša“ najstariji je u Bugarskoj i od skromne veličine koju je tada imao, kontinuirano je rastao sve do danas, kada se prostire na površini od preko 300 četvornih kilometara. Njegove

granice prate prirodni reljef planine – na sjeveroistoku park graniči sa Sofijskom kotlinom, na sjeverozapadu ga od planine Ljulin odvaja Vladajski prevoj (prijevoj) i rijeka Vladajska, na istoku rijeka Iskar ocrtava granicu s planinom Lozen, a na jugoistoku između Vitoše i Plane planine nalazi se dolina rijeke Vedene.

Generacije stanovnika Sofije vjerovale su da je Vitoša uspavani vulkan koji se može probuditi. Ali kakvo je mišljenje moderne znanosti? Skriva li Vitoša duboko u svojoj utrobi vatrenu lavu? S geološkog gledišta, Vitoša je mlada planina – stara je samo oko 80-90 milijuna godina. Ovdje je nekoć bilo more, a pojačana tektonska aktivnost, s vremena na vrijeme, oblikovala je reljef planine. Najuzvišeniji je njezin jugoistočni dio, gdje se nalaze visoki vrhovi. Prosječna visina Vitoše je 1500 m, ali postoji devet vrhova koji su viši od dvije tisuće metara, a najviši je Crni Vrh (2292 m). Park prirode „Vitoša“ bogat je vodom – potocima, izvorima, rijekama i slapovima. Pravo blago su brojni izvori, preko 40, od kojih je na oko 33 pitka voda. Ljekoviti termalni izvori u podnožju planine (u Rudarciju, Knjaževu, Železnici i Pančarevu) imaju temperaturu od 28-32 stupnja i sadrže blago mineraliziranu vodu. Jugozapadni dijelovi planine obiluju špiljama, podzemnim potocima i rijekama. Posebno je zanimljiv pulsirajući krški izvor „Živa voda“ u blizini sela Bosnek – njegov se ritam objašnjava posebnom strukturom izvora temeljenom na principu spojenih posuda. U parku prirode „Vitoša“ nalazi se i poznati Bojanski slap,

visok 15 metara koji se iz Sofije vidi kao tanka srebrna nit.

Vitoša je najposjećenija planina u Bugarskoj. Gusta mreža cesta, označene planinske staze i dvije žičare – Dragalevska i Simeonovska – omogućuju turistima jednostavan pristup planini, gdje je osiguran i smještaj u mnogim planinarskim domovima, kućama za odmor i hotelima. Oni koji vole odmor zimi mogu koristiti skijaške staze, do kojih se dolazi udobnim vučnicama.

Sasvim je prirodno da je upravo na Vitoši započeo organizirani turizam u Bugarskoj. U kolovožu 1895. godine pisac Aleko Konstantinov poziva stanovnike Sofije:

“Braćo, ostavite vašu žeđ za zlatom, vašu žeđ za vlašću, vašu sujetnu želju za prvenstvom, napustite svoje mekane postelje i prašnjave ulice, izađite iz kafića i dođite na ovu visinu od gotovo 2500 metara, doživite barem na kratko pravi i čisti užitek i preobrazit ćete se, postat ćete bolji ljudi, bit ćete zdraviji, staloženiji i vedriji.” Našim čitateljima upućujemo isti poziv – dođite na Sljeme! Preobrazit ćete se, postat ćete bolji ljudi, bit ćete zdraviji, staloženiji i vedriji!

Izdavač

Predstavnik bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba
Remetinečka cesta 77 A,
10020 Zagreb

Urednica:

Diana Glasnović

Grafika i prijelom:

O, ne radiona d.o.o.

Tisak:

Printera Grupa d.o.o.